

FEM ANALYSIS OF HOSE SPRING CLAMP DEFORMATION BEHAVIOUR

FEM ANALÝZA DEFORMAČNÍHO CHOVÁNÍ HADICOVÉ SPONY

Pavel HRONEK¹⁺², Ctibor ŠTÁDLER²,

Bohuslav MAŠEK², Zdeněk CHVAL¹

1 Úvod

Pružinové spony slouží k fixaci hadic na koncovkách nebo trubkách. Dokážou efektivně vyvodit požadovanou svěrnou sílu. Hlavní výhodou pružinových spon oproti klasickým je, že samočinně zajišťují sevření hadice na koncovce a to i při teplotních dilatacích průměru hadice a koncovky. Spony této konstrukce se nepoužívají pro vysoké tlaky nebo velké hadice, kde by bylo nutné příliš masivní provedení pro vyvození dostatečné svěrné síly a zároveň by nebylo možné sponu navléknout pouze pomocí ručních nástrojů.

Spony jsou používány zejména pro aplikace v hromadné výrobě. Typické použití je v pohonných systémech automobilů. Jsou vyráběné z pružinové oceli. Při nasazování se spona pomocí kleští roztáhne, čímž dojde ke zvětšení jejího průměru. Sponu lze volně nasunout na hadici, umístit do finální polohy. Při uvolnění kleští dojde k sevření spony.

Vlastnosti spon:

- Patentovaná asymetrická konstrukce
- Stejněměrné stlačení hadice
- Velký upínací rozsah
- Nepoškozuje hadici
- Různé šířky pásku
- Různé materiály

Clamp FBS

Anox W1

Obr.1 Příklady hadicových spon [2] a [3]

1.1 Praktické využití pružných spon

Obr. 2 Využití spon v motorech automobilů [4]

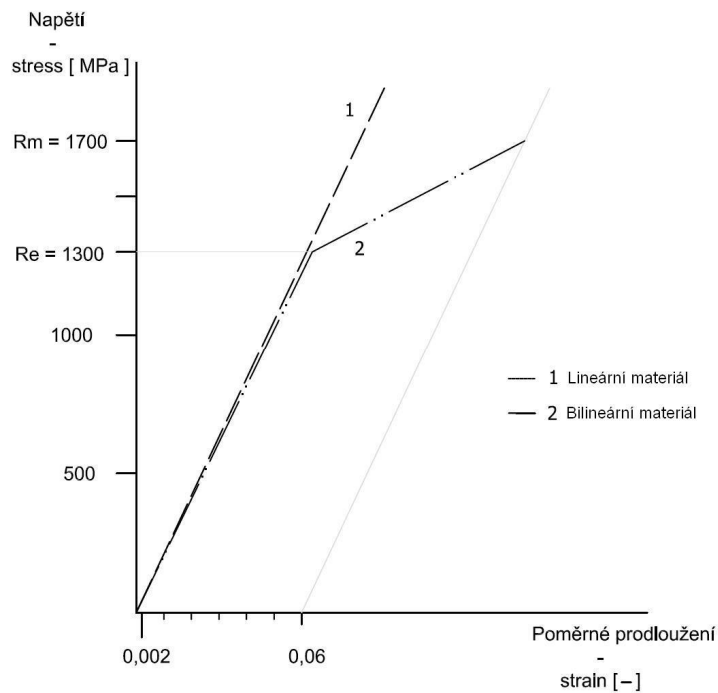
2 Analýza deformačního chování spony při montáži

Úlohou analýzy bylo zjistit chování spony při montáži, stanovit rozložení maximálních deformací a najít příčinu lokálního poškození povrchové vrstvy vytvářející antikorozi ochranu.

Obr.3 Místo porušení povrchové vrstvy

2.1 Základní předpoklady výpočtu

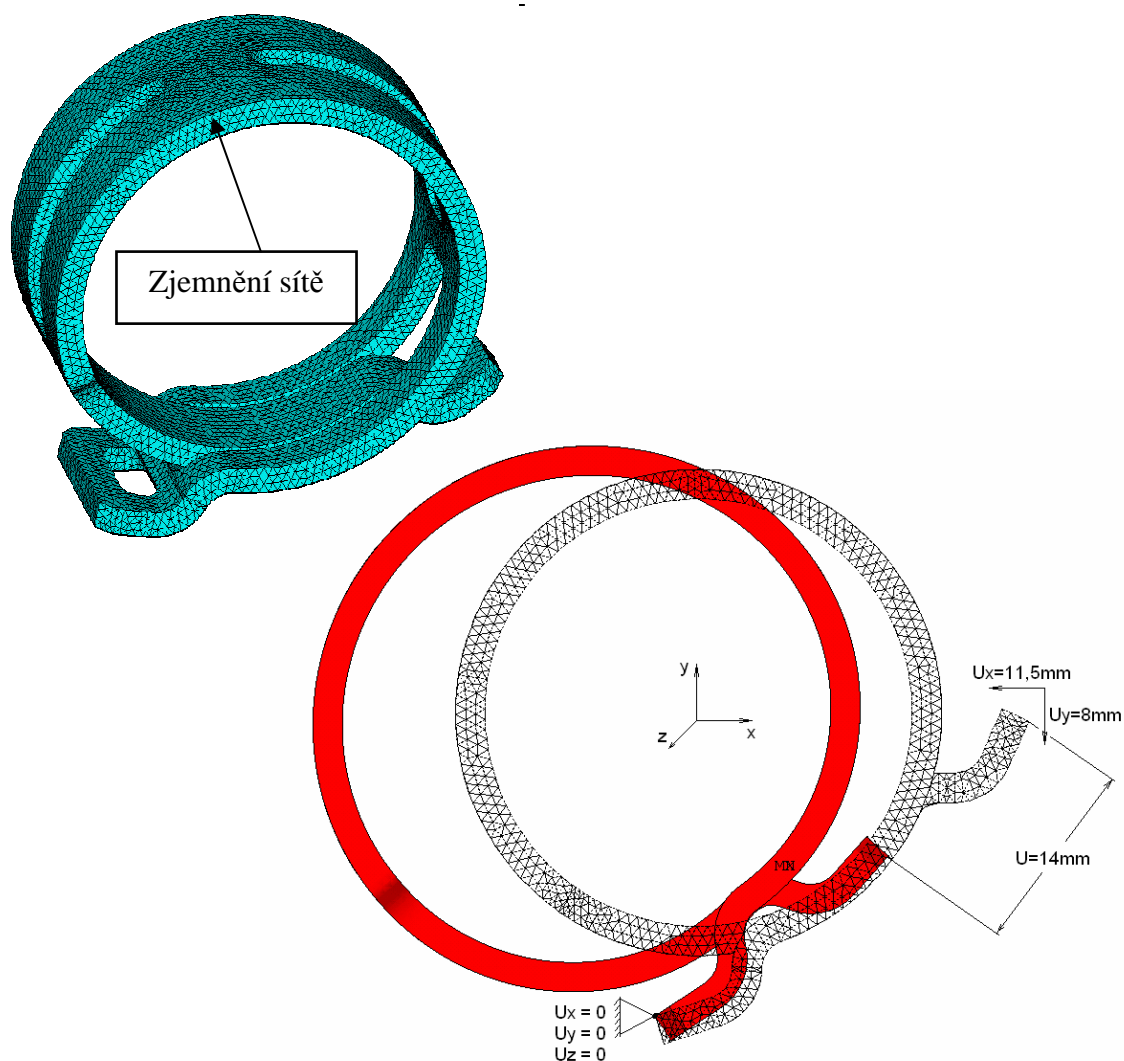

Obr.4 Idealizované napětí-ově-deformační chování simulovaných materiálů

Výpočtem byly provedeny dvě základní analýzy spony. První analýza předpokládala pružné chování materiálu v celém rozsahu napětí a deformací s modulem pružnosti $E=210000$ MPa a poissonovým číslem $\mu=0,3$. Ve druhé analýze bylo uvažováno s pružně plastickým chováním materiálu. Pro zjednodušení byla provedena lineární aproximace s mezí kluzu $Re=1300$ MPa, mezí pevnosti $Rm=1700$ MPa při tažnosti $A=6\%$ (obr.4).

2.2 Okrajové podmínky

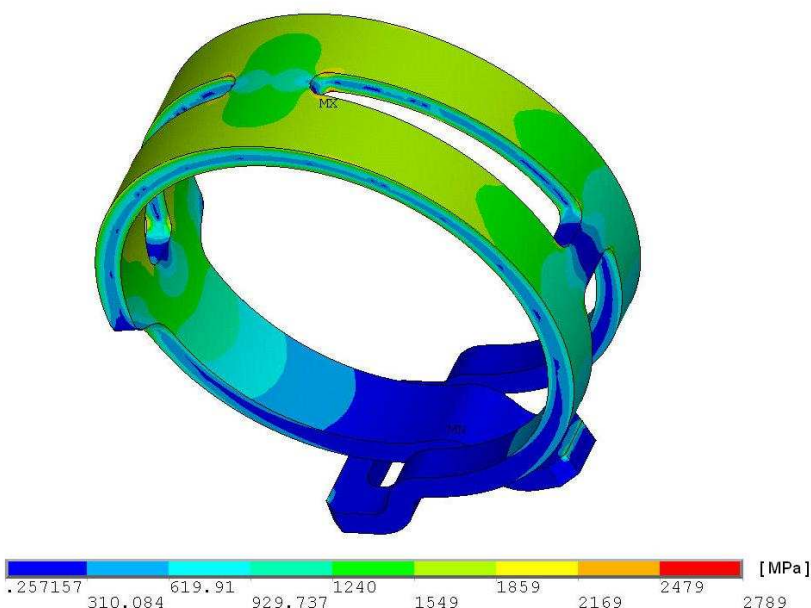
Model spony byl nasíťován pomocí tetraedrických objemových prvků se zjemněním sítě v oblasti odlehčení spony (obr.5). Okrajové podmínky byly nastaveny tak, že spona byla na koncové hraně většího ze dvou konců upevněna ve všech směrech- x,y,z, přičemž byly ve všech směrech povoleny rotace okolo této hrany. Napětí bylo vyvozeno posuvem, které simulovalo skutečné rozevření kleštěmi. Na koncové hraně menšího konce byl zadán posuv v osách x a y tak, aby došlo ke správnému rozevření.

Obr.5 Model a okrajové podmínky výpočtu

2.3 Výsledky analýzy pro ideálně pružné chování materiálu

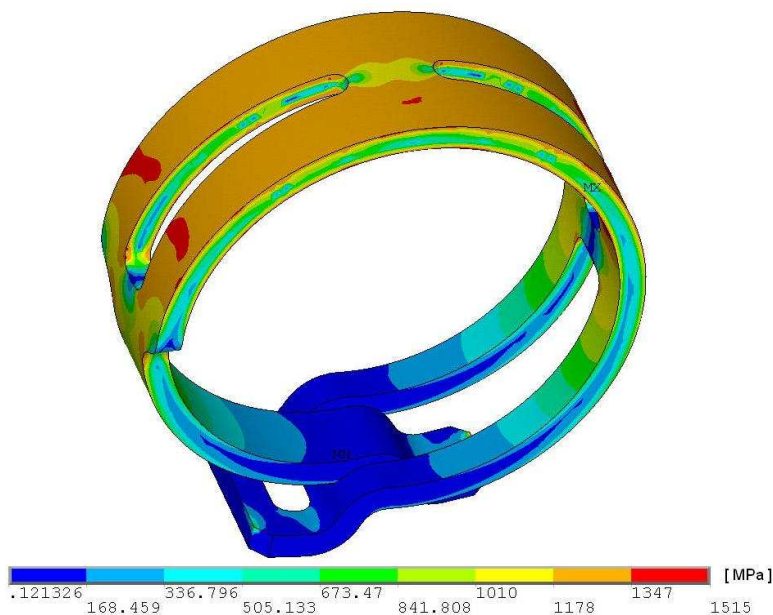
Lineární materiál byl v tomto výpočtu zadán pouze modulem pružnosti $E=210000$ MPa a poissonovým číslem $\mu=0,3$ s předpokladem neomezené platnosti hookova zákona v celém rozsahu deformace. Maximální napětí v oblasti konstrukčního odlehčení spony dosahovalo hodnoty 2789 MPa. Vzhledem k tomu, že spona byla vyrobena z pružinové oceli nebylo možno tato napětí považovat za reálná. Proto bylo nutno změnit materiálový model na pružně-plastický.

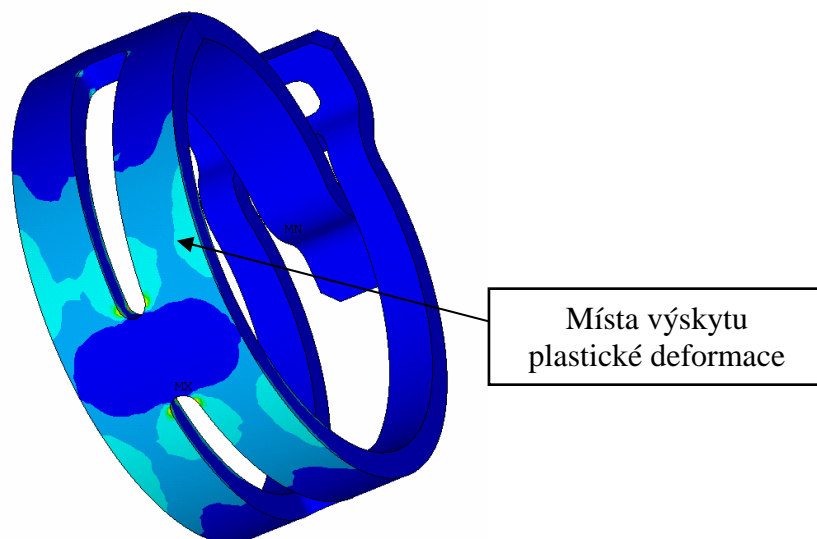
Obr.6 Redukované napětí – ideálně pružné chování materiálu

2.4 Výsledky analýzy pro pružně-plastické chování materiálu

Pružně-plastické chování bylo v tomto výpočtu zadáno modulem pružnosti $E=210000$ MPa, poissonovým číslem $\mu=0,3$ a hodnotami pro idealizovanou pružinovou ocel (obr.4). Výsledky analýzy naznačily možnou příčinu poškození povrchové vrstvy v místech s největším napětím. Místa s největším napětím a lokální deformací jsou téměř totožná s místy, kde dochází k poškození vrstvy (obr.3) Na těchto místech dochází k lokální plastické deformaci a v některých případech může tato disproporce plastické deformace mezi materiálem spony a materiálem vrstvy způsobovat kohezní porušení na stykové ploše obou materiálů.

Obr.6 Redukované napětí – pružně-plastické chování materiálu

Obr.7 Znáznornění míst s výskytem lokální plastické deformace

Uvedený výpočet byl ověřen změřením reakcí v upevnění (tab.1). Experimentálně byla zjištěna síla 275N odpovídající výsledkům výpočtu pro pružně plastické chování materiálu.

Tab.1 Porovnání vybraných výsledků výpočtů

	stress- von misses [MPa]	strain – elastik [-]	strain – plastik [-]	strain – total [-]	reakce [N]
pružné chování materiálu	2789	0,01382	-	0,01382	300
pružně-plastické chování materiálu	1515	0,00726	0,008841	0,01532	275

3 Závěr

Výsledek FEM analýzy prokázal lokální nehomogenní plastické deformace základního ocelového materiálu spony v kritických místech, kde docházelo k přednostnímu porušování koheze povrchové vrstvy. Výpočet naznačil variantní možnosti řešení problému a to buď změnou konstrukce spony, což by mohlo vést k ovlivnění svěrných sil, nebo optimalizováním antikorozi povrchové vrstvy včetně technologie jejího nanášení.

Literatura

- [1] ANSYS Users Manual: Release 10.0 documentation for Ansys
- [2] Internet link: www.anox.cz/perove-spony-w1
- [3] Internet link: http://en.wikipedia.org/wiki/Hose_clamp
- [4] Internet link: www.turbomaster.com/adaptor_instruction